Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 24 июнь чоршанба

Сотувда эркин нархда
№ 126 (1907)

ЎЗБЕКИСТОННИНГ БОЛГАРИЯДА, БОЛГАРИЯНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА МАНФААТЛАРИ БОР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 23 июнь куни расмий ташриф билан Болгария Республикасига жўнаб кетди.

Давлатимиз раҳбари Болгарияга ташрифи олдидан журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб берди.

— Болгарияни ўзбекистонликларга таништиришнинг ҳожати йўқ деб ўйлайман, — деди Президент. — Чунки уларнинг тарихи ҳам ўзбекларникидек қадимий ва бой. Бундан ташқари, Болгария билан яқин ўтмишда ҳам ўзаро алоқалар мавжуд эди. Яна шуни ҳам алоҳида таъкидлаш керакки, Ўзбекистонда айни пайтда икки ярим мингдан зиёд болгар миллатига мансуб аҳоли яшайди.

— Яқинда бир тарихий манба билан танишдим, — деди давлатимиз раҳбари. — Унда айтилишича, болгарларнинг миллат тарихи анчайин кўҳна бўлиб, бундан икки минг етти юз йил аввалги даврларга бориб тақалар экан. Бизнингча, София билан Самарқанд, Хива билан Варна шаҳарларидаги гўзаллик ва уйғунликни ҳам ана шу даврлардан — кўҳна тарихдан изламоқ керак. Бундан ташқари, болгарлар табиатидаги юмшоқлик ва меҳмондўстлик фазилатлари ҳам ўзбекларникига ўхшаб кетади. Булар, албатта бежиз эмас, унинг тарихий илдизлари, асослари бор.

Болгария — Ўзбекистон муносабатлари ҳар иккала мамлакат мустақилликка эришганидан кейин янгича асосларда аллақачон тикланиши, ривожланиши керак эди, деди Президент. Лекин Болгариянинг давлат ва жамият қурилишида сўнгги йилларда рўй берган айрим муаммолар сабаб афсуски, бунга имкон бўлмади. Эътироф этиш керакки, 1997 йил Болгария парламенти ва президентлигига сайловлардан кейин вазият анча ўзгарди.

Маълумки, Болгария Президенти Петар Стоянов Хитойга ташрифи давомида Тошкентга ҳам қўниб ўтган эди. Жаноб Стоянов ана шунда пойтахтимизда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари билан ҳам танишган ва булар, табиийки, унда мамлакатимизга нисбатан катта қизиқиш уйғотганди. Ана шуларнинг ҳаммаси иккала мамлакат ўртасидаги амалий муносабатларни тиклаш ва ривожлантириш масаласини ўртага қўйди деб айтиш мумкин.

Президент Ислом Каримов журналистларнинг ушбу расмий ташрифдан кутилаётган асосий мақсад ҳақидаги саволларига қуйидагича жавоб қайтарди:

— Муносабатларимизни тиклаш учун энг аввало, унинг ҳуқуқий пойдеворини яратишимиз керак. Шу боис, ташриф давомида еттита, агар келишилса, ундан ҳам кўпроқ шартномаларни имзолаш режалаштирилган, — деди Президент. — Биринчиси, дўстона алоқа ва ҳамкорликни янгича асосда тиклашни назарда тутади. Иккинчиси иқтисодий ҳамкорлик. Учинчиси маданий алоқалар. Яна бир муҳим масала бу транспорт коммуникациясидир.

Журналистларнинг Ўзбекистон Болгария билан қайси соҳаларда ҳамкорлик ўрнатиши мумкин, деган саволига давлатимиз раҳбари икки асосий соҳани алоҳида таъкидлади. Биринчиси қишлоқ хўжалиги, иккинчиси эса қурилиш. Болгария саноатини Ўзбекистон пахтаси, халқ хўжалигининг бошқа ноёб маҳсулотлари қизиқтирса, Ўзбекистон эса Болгариянинг машинасозлик тармоқларида ишлаб чиқараётган маҳсулотларига эҳтиёж сезади.

Яна шуни ҳам алоҳида таъкидлаш керакки, Ўзбекистон ва Болгария танлаган йўлнинг ўхшаш жиҳатлари кўп. Биринчиси Болгария томони бозор иқтисодиётига асосланган демократик жамият қуриш йўлидан бормоқда. Иккинчи жиҳати эса, Болгарияда ҳам ислоҳотлар босқичма-босқич амалга ошириш тамойилига асосланганидир. Бу ўхшашликлар, табиийки, муносабатларимизни янги босқичга кўтаришга ҳамда ўзаро ёрдам ва кўмак берилишига имконият яратади.

Маълумки, транспорт коммуникацияси Ўзбекистон учун энг асосий ва долзарб масалалардан бири ҳисобланади. Бу борада мамлакатимиз томонидан кенг кўламли саъй-ҳаракатлар олиб борилаётгани ҳам сир эмас. Зеро, мамлакатимиз Президентининг Болгария Республикасига ташрифи режасида ушбу масала ҳам ўрин олганлиги фикримизнинг далилидир. Журналистлар, табиийки, суҳбат давомида ана шу масала билан ҳам қизиқдилар.

— Транспорт коммуникацияси Ўзбекистон учун ҳақиқатан ҳам оғир масала, деди Президент. Бу эса юкимизни четга олиб чиқиш, четдан «мол» олиб келишда катта қийинчиликлар туғдирмоқда. Натижада «мол»дан кўра унинг йўлкираси ошиб тушаяпти. Зеро, янги, энг қисқа ва арзон йўлларнинг изланаётгани боиси ҳам ана шунда. Бу нафақат иқтисодий нуқтаи назардан балки сиёсий томондан ҳам муҳим эканлигини унутмаслик керак.

Маълумки, Қора денгиз бизнинг жаҳонга чиқишимиз учун энг қулай йўл ҳисобланади. Шу боис мамлакатимиз раҳбариятининг саъй-ҳаракати билан Туркманистон, Каспий денгизи орқали Бокуга, ундан Грузия орқали Поти порти — Қора денгизга чиқилмоқда. Айни пайтда мамлакатимизга келтирилаётган юкларнинг асосий қисми ана шу транспорт коммуникацияси орқали олиб келинмоқда. Болгария Республикаси ҳам ўз навбатида денгиз, темир йўллар ва йирик автотранспорт кесишадиган энг қулай ҳудудда жойлашган. Унинг Қора денгизга чиқадиган бир қанча порт ва паромлари бор. Ўзбекистон келажакда Қора денгизга ана шу янги коммуникация орқали чиқиши мумкин. Бу эса биз учун жуда ҳам қулай йўллардан биридир.

Президентимиз журналистлар билан суҳбат сўнггида мамлакатимиз ҳамда Болгария ўртасидаги муносабатларнинг ривожланиши ва янги босқичга кўтарилишига катта умид билдирди. Ва бу ҳар икки томон учун ҳам фойдалидир, деб таъкидладилар.

Тошкент аэропортида Президент Ислом Каримовни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Исмат ХУДОЁРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
СУРАТДА: давлатимиз раҳбари журналистлар даврасида.
С. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган сурат.

ТАШРИФ БОШЛАНДИ

София, 23 июнь. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади). Бугун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов расмий ташриф билан Болгарияга келди.

Икки давлат байроқлари билан безатилган София аэропортида мамлакатимиз раҳбари ва унинг рафиқасини Болгария Президенти Петар Стоянов рафиқаси билан қарши олди. Шу ернинг ўзида Ўзбекистон Президентини расмий кутиб олиш маросими бўлди. Фахрий қоровул саф тортди. Ҳар икки мамлакатнинг давлат мадҳиялари янгради. Президентлар фахрий қоровул сафи олдидан ўтдилар.

Аэропортда Президентлар Ислом Каримов ва Петар Стояновнинг қисқача мулоқоти бўлиб ўтди. Мулоқот сўнггида давлат раҳбарлари оммавий ахборот воситалари вакиллари учун қисқача баёнот бердилар. Ўзаро ҳамкорликни чуқурлаштиришга интилиш ҳар икки мамлакатда ҳам бир хил экани таъкидланди.

Сўнг машиналар карвони "Бояна" қароргоҳи томон йўл олди. Бу ерда Ислом Каримов Болгария Бош вазири Иван Костов билан учрашди. Мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтириш, давлатларимиз ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлаш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Президент Ислом Каримов Болгария пойтахти Софиядаги Номаълум аскар қабрига гул қўйди. Александр Невский соборини бориб кўрди.

Давлатимиз раҳбари Болгария Халқ Йиғинига ташриф буюрди. Бу ерда Ислом Каримовнинг Йиғин Раиси Иордан Соколов билан учрашуви бўлиб ўтди. Унда икки давлат ўртасида қонунчилик соҳасидаги ҳамкорликни ривожлантириш, парламентлараро алоқаларни кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди.

Оқшом Президент Ислом Каримовнинг Президент Петар Стоянов билан суҳбати бўлди. Дўстона руҳда ўтган мулоқот чоғида халқаро муаммолар, шунингдек, мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий-ижтимоий, сиёсий ва маданий ҳамкорликни мустаҳкамлашга доир масалалар хусусида фикрлашиб олинди. Суҳбат ниҳоясида томонлар ўзларини қизиқтирган барча масалалар юзасидан очиқ-ойдин мулоқот ўтказганлари ҳамда ушбу мусоҳаба асносида фикрлар уйғунлиги аён бўлганини маълум қилдилар.

ЎЗБЕКИСТОНДА ТОЖИКИСТОН КУНЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Тожикистон Республикаси ҳукумати ўртасида тузилган "Маданият ва ижтимоий соҳалар бўйича ҳамкорлик тўғрисида"ги битимга мувофиқ мамлакатимизда шу йил 29 июндан 5 июлгача Тожикистон Республикаси кунлари ўтказилади.

Вазирлар Маҳкамасида Тожикистон Республикаси кунларига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилий қўмитанинг мажлиси бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, идора, ташкилот, ижодий бирлашмалар, оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари, айрим вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари иштирок этди.

Мажлисни республика Бош вазирининг ўринбосари, ташкилий қўмита раиси Алишер Азизхўжаев бошқарди.

Ўзбек ва тожик халқларининг тарихи, маданияти, санъати, урф-одатлари бирбирига жуда ўхшаш. Афсуски, сўнгги йилларда икки мамлакатда ҳаёт турлича кечди. Тожикистонда рўй берган ўзаро низолар, жанжаллар мамлакат тараққиётига жиддий путур етказди. Ўзбекистон ҳукумати қўшни Тожикистонни оғир кунларда қўллаб-қувватлаб келди. Мамлакатимизда Тожикистон кунларининг ўтказилиши ҳам шу маънода катта аҳамиятга эгадир.

Мажлисда ушбу тадбирга тайёргарликнинг бориши ҳақидаги масала муҳокама этилди. Маданият ишлари вазирининг ўринбосари Баҳодир Абдураҳимов, Ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Шоқосим Шоисломов, Ўзбекистон Бадиий академияси раиси Турсунали Қўзиев ва бошқа мутасадди ташкилотлар раҳбарларининг шу ҳақдаги ахборотлари тингланди.

Ўзбекистонда Тожикистон кунлари 30 июнь куни Тошкентдаги "Туркистон" саройида тантанали равишда очилади. Кунлар дастурида назарда тутилган тадбирлар ниҳоятда ранг-баранг. Ўзбекистон Бадиий академияси кўргазмалар залида қўшни республика ижодкорларининг тасвирий ва амалий санъат асарлари кўргазмаси ташкил этилса, Кинochилар уйида тожик киноси ҳафталиги очилади. Ёзувчилар уюшмаси, Байналмилал миллий-маданий маркази, республика Болалар бадиий ижодиёти маркази ходимлари, Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси профессор-ўқитувчилари ва талабалари билан қизиқарли учрашувлар бўлиб ўтади. "Туркистон" саройида эса "Тожикистон - мустақиллик йилларида" деб номланган фотосуратлар, китоб ва этнография кўргазмаси иш бошлайди.

Тожикистон Республикаси кунлари иштирокчилари гуруҳларга бўлиниб, Самарқанд, Бухоро, Хоразм, Қашқадарё вилоятлари меҳнаткашлари билан учрашувлар ўтказади. Жўрабек Муродов, Давлатмурод Холов, Мастона Эргашева, Зафар Нозимов каби таниқли хонандалар, "Лола", "Зебо", "Жаҳонаро" ансамбллари ўзбекистонлик мухлисларга ўз маҳоратини намойиш этади.

Вилоятлардаги тадбирлар жойларда махсус дастурлар асосида олиб борилади. Тожикистон кунлари иштирокчилари меҳнаткашлар билан учрашадилар, мамлакатимизда мустақиллик йилларида қўлга киритилган муваффақиятлар билан танишадилар, қадимий қадамжоларни зиёрат қиладилар.

Президентимиз Ислом Каримовнинг ташаббуси билан ўтказилаётган бу муҳим тадбир мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ришталарини, маданий алоқаларимизни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади. Шу боис Тожикистон Республикаси кунларини ўтказишга ҳамма жойда пухта тайёргарлик кўриш, уни юксак савияда, уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан тегишли ташкилотлар раҳбарларига аниқ топшириқ ва кўрсатмалар берилди.

Мажлисда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Ўткир Раҳматов сўзга чиқди.

(ЎзА)

ВИЛОЯТЛАРДА

МУҲИМ ДАСТУРИЛАМАЛ

Фарғонада вилоят фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Президент Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Қашқадарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқидан ҳамда вилоятга ташрифи чоғида берган тавсия ва кўрсатмаларидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди.

Вилоят ҳокими Н. Мўминов шу ҳақда маъруза қилди.

Таъкидланганидек, давлатимиз раҳбарининг нутқида ҳамда Андижон ва Фарғона вилоятлари меҳнаткашлари билан бўлиб ўтган суҳбатлари чоғида ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, иқтисодиётимизнинг муҳим тармоғи — қишлоқ хўжалигида туб ўзгаришларни амалга ошириш, ишни янгича ташкил этиш, оила пудратини кенгроқ қўллаш юзасидан муҳим тавсия ва кўрсатмалар берилди.

Сўзга чиққанлар йил бошидан буён иқтисодиётнинг барча тармоқларида муайян силжишга эришилганини таъкидладилар. Жумладан, саноат маҳсулоти, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш, чакана савдо, пулли хизмат кўрсатиш ҳажми ўсди. Шу билан бирга, вилоят бўйича саноат маҳсулоти ишлаб чиқариши кўпайганига қарамай, бир қатор туманларда иш суръатининг пасайишига йўл қўйилди.

Айни вақтда қишлоқ инфратузилмасини шакллантириш, деҳқонларнинг ерга, мулкка бўлган муносабатини ўзгартириш, уларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, оила пудратини кенг қўллаш ишларини амалга оширишда ташкилотчилик ва ташаббускорлик етишмаётир. Бунга кўпгина ҳолларда кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш, уларда топширилган иш учун масъулиятни ошириш ишлари кўнглидагидек эмаслиги ҳам сабаб бўлмоқда. Қонун устиворлигини таъминлаш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш борасида ҳам ҳали кўп иш қилиниши лозим.

Р. КАМОЛОВ,
ЎзА мухбири.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА !

Республикамиздаги барча почта алоқа бўлимларида ва "Матбуот уюшмаси" акциядорлик жамиятларида 1998 йилнинг иккинчи ярим йиллиги учун "Халқ сўзи" ва " Народное слово" газеталарига обуна қабул қилиш давом этмоқда.

Нашр кўрсаткичлари:

	Якка обуначилар учун	Ташкилотлар учун
"Халқ сўзи"	229	230
"Народное слово"	166	167

Обуна нархларини почта алоқа бўлимларидан ва матбуот тарқатиш уюшмаси жамиятларидан билиш мумкин.

AL-03

ХОТИРА

ХАЛҚНИ БИРЛАШТИРАДИ

Мустақилликка эришилган биринчи кунларданоқ олдимизга қўйган вазифалар орасида ватандошларимиз асрлар давомида орзу қилган фаровон, тинч-тотув ҳаётга эришиш, фарзандларимизнинг бахтини кўриш умидлари, ўзгалардан кам бўлмаган, ҳавас қилишга арзийдиган муносиб ҳаёт қуриш туйғулари, эзгу ва улуғ ниятларимизни амалга оширишда маънавий камолот сари интилиш, шу асосда барча элат ва миллатга мансуб кишиларнинг бошини қовуштириш, бир сўз билан айтганда, элюртимизни бирлаштириш мақсадлари алоҳида ўрин тутади.

Яқинда Президент ҳузурида бўлиб ўтган кенгаш мана шу сўзлар билан бошланди. Кенгашда мамлакатимизда ҳар йили ўтказиладиган, анъанага айланган 9 май байрами — Иккинчи жаҳон уруши тугаган кунни нишонлаш билан боғлиқ маросимлар ҳақида, бу йилги тадбирлар пайтида Президентимизнинг уруш қатнашчилари билан учрашувда билдирган фикрлари, шу фикрлар атрофида матбуотда баён этилган изоҳлар ва шарҳлар ҳақида сўз борди. бу маросимларни ўтказиш ва уларга халқимизнинг ҳурмат-эътиборини ошириш хусусида фикр алмашилди.

Ҳақиқатан ҳам, Иккинчи жаҳон уруши якун топган кун эллик уч йилдирки ҳам қувонч, ҳам армон туйғулари билан ёд этилади. бу машъум урушда 50 миллион киши ҳалок бўлди. Беҳисоб одамлар майиб-мажруҳга айланди. Она ватанимиз Ўзбекистонда ҳам бу уруш кулфатини тортмаган оила йўқ, десак муболаға бўлмайди. Ўзбекистонлик 450 мингдан зиёд йигитга жанг майдонларидан қайтиш насиб этмади. Улар ўз жасорати, шаҳид кетган жонлари билан башариятни фашизм вабосидан асраб қолишга унутилмас ҳисса қўшдилар.

Мустақиллик йилларида уруш қурбонлари ва иштирокчиларига халқимизнинг муносабати тобора теранлашиб, холислашиб бормоқда. Бу тарихий санага сохта муфкуравий ёндашув барҳам топиб, **кўпроқ унинг маънавий жиҳатларига, асл моҳиятига ва аҳамиятига, урушда жон берган аждодларимиз хотирасини эъзозлаш борасидаги амалий ишларга асосий ўрин берилмоқда.**

(Давоми 2-бетда).

УШБУ СОНДА:

Шуҳрат ЖАЛИЛОВ:
ЭНГ ТЎҒРИ БАҲОНИ МАҲАЛЛА БЕРАДИ

ЁДНОМА
САВОБНИ КАСБ ҚИЛГАН ОЛИМ 3-бет

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИДА
ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЎЙИНЛАР ОЛДИНДА 4-бет

ХОТИРА ХАЛҚНИ БИРЛАШТИРАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Давлатимиз раҳбари муҳтарам Ислом Каримовнинг бу масалага нақадар катта инсоний эътибор билан қараб келаётгани жамоатчиликка яхши маълум. Шундай бўлса-да, бу соҳада у кишининг бевосита ташаббуси ва раҳбарлиги билан амалга оширилган ишларнинг айримларини санаб ўтиш жоиз: Ғалабанинг 50 йиллиги нишонланган 1995 йилда Президентимиз фармонига кўра урушда иштирок этган ва фронт орқасида меҳнат қилган юз минглаб юртдошларимиз ҳукумат мукофотлари, турли имтиёзлар билан тақдирландилар. Шу йили яна бир савоб ишга қўл урилди: урушда қурбон бўлган 450 минг аскарнинг исми-шарифи зикр этилган 33 жилддан иборат «Хотира» китоби нашр қилинди. Ҳар йили шу байрам арафасида Президентнинг махсус фармонига кўра уруш фахрийларини тақдирлаш тадбирлари ўтказилмоқда.

Албатта, урушда шаҳид кетган аждодларимизни, хонадонларимизнинг файзи бўлган дуогўй ота-боболаримизни жангларда кўрсатган мардлик ва матонати, тортган азоб-уқубатлари учун ҳар қанча ардоқласак арзийди.

Шунинг учун ҳам мамлакатимиз Президенти бу байрамни **Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлганларни хотирлаш, айни вақтда ҳаёт бўлган уруш қатнашчиларининг қадр-қимматини жойига қўйиш куни сифатида нишонлаш ғоясини олға суриб келмоқда.**

Бошқача айтганда, Президент 9 май байрамини шўровий дунёқараш, коммунистик нуқтаи назардан туриб дабдаба қилиш ўрнига унга бугунги реал воқелик кўзи билан қараб, унинг асл моҳиятини очиб бериш зарурлигини таъкидламоқда.

Ҳаёт талаби, мафкуравий сиёсатимиз, ёшларимизни маънавий соғлом этиб тарбиялаш мақсадлари шуни тақозо этмоқда. Бинобарин, бу байрамнинг маъно ва мазмунини, шаклини, тарғибот усулларини, бугунги турмушимиздаги ўрни ва аҳамиятини жиддий ўйлаб кўриш, бу хусусда бош қотириш зарур.

Чуқурроқ мулоҳаза юритиб кўрайлик.

Турли миллат, турли элатга мансуб миллионлаб кишиларнинг дарё-дарё қони, тортган мислсиз азоб-уқубатлари эвазига эришилган бу ғалаба бугунги кунда айрим собиқ совет республикаларидаги бир тўда шовинистлар, сохта ватанпарварлар қўлида дастак бўлиб қолмоқда. Улар бу байрамдан СССРни қўмсаш, уни тиклашга уриниш, коммунистик «дориломон кунлар»ни қайтариш учун бир восита сифатида фойдаланмоқдалар. Бундай сиёсат остида қандай мақсад ва манфаатлар ётганини тасаввур қилиш қийин эмас. Бу тарихий санани сохта ақидапарастлар қўлидаги ташвиқот қуролига айлантириб қўймаслигимиз лозим. Бу, аввало, ўша қурбонлар хотирасига ҳурматсизлик, десак, ҳеч қандай муболаға бўлмас.

Чунки энди замон, тараққиёт ҳаёт синовларига бардош беролмаган эски мафкурани кўтармайди. Хусусан, озодликка эришган мамлакатнинг истиқлол мафкураси бундай ёндашув билан асло муроса қилолмайди.

Агар шу ҳаётий хулосани тўғри англасак, деб уқтиради Президент, унинг негизидаги ҳақиқатга етиб борсак, 9 Майни урушда қурбон бўлганларни эслаш, уларнинг руҳига ҳурмат-эҳтиром бажо келтириш, ҳозир сафимизда ҳаёт бўлган уруш қатнашчилари – ота-боболаримизга иззат-икром кўрсатиш куни сифатида нишонлаш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Иккинчи жаҳон урушида қатнашган фахрийларимизни қўлдан келганича асраб-ардоқлаш, яхши сўз билан кўнглини кўтариш, ҳурматини бажо келтириш, умрини узайтиришга ҳаракат қилиш бугунги авлод учун ҳам қарз, ҳам фарздир. Ўйлайманки, бу аввало савоб, қолаверса, ўзбекчиликка ҳам, мусулмончиликка ҳам мос келадиган иш бўлади, дейди Президент.

Шу йил 9 Май куни юртимиз раҳбари Мустақиллик майдонида жойлашган Номаълум солдат қабрини зиёрат қилаётганида матбуот вакилларига интервью берган эди. Интервьюда билдирилган баъзи фикр ва мулоҳазаларни қайта эсласак:

«Бу ерга келаётганимда, – деди Президент, – қаҳрамон шаҳарлар номлари ёзилган лавҳаларга кўзим тушди. Бу номлар олтин ҳарфлар билан ёзилган. Албатта, уларга бу ном бекорга берилмаган.

Айни пайтда ўтган галги Ғалаба байрами кунида мана шу ерда айтган гапларимни яна бир бор такрорламоқчиман. Ўзбек йигитлари ўша қонли урушда мардлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб, жон олиб жон бераётганида, ишончим комилки, шу шаҳарларни эмас, аввалombор ўз уйларини, оқ ювиб оқ тараган меҳрибон оналарини, севимли ёрларини, азиз фарзандларини, қариндош-уруғларию дўст-биродарларини ўйлаганлар. Ҳамюртларимиз урушда Европадаги қандайдир тепалик ёки қаҳрамон шаҳарлар учун эмас, биринчи навбатда, жонажон юртимиз, унинг озодлиги ва мустақиллиги, ёруғ келажаги учун жон фидо қилганлар».

Моҳият эътиборига кўра биз ўрганиб қолган эски тушунча ва кўникмалардан буткул фарқ қилувчи бу ҳароратли сўзлар ҳар бир кишини чуқур ўйга толдириши табиий, албатта.

Шу суҳбатда давлатимиз раҳбари Номаълум солдат қабри атрофини Хотира хиёбонига айлантириш ҳақида янги бир таклиф билдирди.

«Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳридан урушга кетиб, жанг майдонларида ҳалок бўлганларнинг хотирасини абадийлаштирсак, уларнинг ҳурматини жойига қўйсак, жуда савобли иш қилган бўлур эдик. Менимча, Иккинчи жаҳон урушида шаҳид кетган барча азиз юртдошларимизнинг хотирасини пойтахтимизнинг марказий майдонида абадийлаштиришимиз лозим».

Президентимизнинг чуқур ҳаётий мантиққа асосланган бу фикрлари кенг жамоатчиликда катта қизиқиш уйғотди. Айниқса, ўша қонли жанггоҳларда ўлимларни доғда қолдириб шу кунларга етиб келган нуроний оталаримиз – уруш қатнашчилари бу таклиф юзасидан қизғин мулоҳазалар билдиришди.

«Юртбошимизнинг ҳар қандай оддий инсон қалбига тез етиб борадиган самимий ва таъсирчан сўзлари менинг қалбимда ҳам ўчмас акс садо уйғотди, – дейди Собир Раҳимов туманидаги Истиқлол маҳалласининг оқсоқоли, Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Муҳомбек Тўраев. – Жасорат кўрсатган, қурбонлар берган халқни ёдламоқ биз тирикларнинг бурчидир. Президентнинг Тошкентда Хотира майдони ташкил этиш, унда Қорақалпоғистон ва барча вилоятларимиз ҳамда Тошкент шаҳридан урушга кетиб ҳалок бўлганлар хотирасига ёдгорлик мажмуи барпо этиш тўғрисида билдирган ажойиб фикрлари қалбимда олов ёққандай бўлди...»

«Президентимизнинг 9 Май куни чин юракдан айтган беҳад таъсирли сўзларини эшитиб кўзларимга ёш келди, – деб ёзади Боғот туманида истиқомат қилувчи биринчи гуруҳ уруш ногирони Оғабой ота Сотиболдиев. – Бизнинг биргина Боғот туманида урушга отланган йигитларнинг 1400 нафардан зиёди ўзга ўлкаларда шаҳид кетди. Биз тириклар ана шу сафдошларимизни, тенгқурларимизни, ёш авлод эса ота-боболарнинг номларини унутмасликлари керак. Хотира ёдгорликларида барча шаҳидларнинг номлари абадиятга муҳрланмоғи лозим...»

Яқиндагина саксон ёшли тўйини нишонлаган отахон адибимиз, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳимнинг бу борадаги фикр-мулоҳазалари ҳам эътиборга сазовор:

«Одамзод онгли ҳаёт кечираётган замонлардан бери беш минг йил ичида ўн тўрт минг марта уруш кўрди. Бу қирғин-баротларда не-не давлатлар, эл-элатлар, шаҳар-қишлоқлар йўқ бўлиб. миллион-миллион бегуноҳлар қирилиб кетди. Аммо шу урушларнинг бирортаси на кўлами, на унда қатнашган кучлар, кўрилган талофатлару қурбонлар жиҳатидан 1941-1945 йилларда фашизмга қарши олиб борилган урушга тенглаша олмайди.

Бу урушда ўзбек халқи ҳам унинг барча даҳшатини татиб, жабри-жафосини тортди. Бевосита жангларда бир ярим миллион юртдошимиз жон олиб жон берса-да, бутун ўзбек халқи фронтча ишлаб, фронтча яшади.

Қадриабад одамларни ёдламоқ тириклар учун фарздир. Шу боисдан Президентимизнинг бу ташаббусини тўла қўллаб-қувватлайман», – дея фикрини давом эттиради кекса адиб ва бўлғуси Хотира мажмуини миллий мазмун ва шаклда барпо этиш юзасидан ўз таклифларини баён қилади.

«Ислом Абдуғаниевичнинг биз – уруш иштирокчиларига кўрсатаётган доимий диққат-эътиборини доимо сезиб яшаймиз, – дейди яна бир уруш фахрийси И.Баликов. – Пойтахтимизда Хотира хиёбони ташкил этиш, унда урушда ҳалок бўлган барча ўзбекистонлик аскарларнинг номма-ном эсланиши – бу ниҳоятда олижаноб ғоядир. Бу катта ватанпарварлик аҳамиятига эга иш бўлиши, шубҳасиз».

Куни кеча Президент ҳузурида бўлиб ўтган ўша кенгашда давлатимиз раҳбари яна шу мавзуга қайтиб, мутасадди раҳбарлар, мутахассислар диққат-эътиборини пойтахтимизнинг Мустақиллик майдонида барпо этилиши мўлжалланган Хотира хиёбони қурилишини тезлаштириш масаласига қаратди.

«Савоб ишларни асло кечиктирмаслик керак, – деди Президент. – *Афсуски, бизда кампаниябозлик касали кучли. Баъзан эзгу мақсад билан бошланган ишларни ҳам кампанияга айлантириб икки-уч кун шов-шув қиламиз-да, кейин ўз ҳолига ташлаб қўямиз. Хотира хиёбони масаласида асло бундай бўлмаслиги лозим. Чунки бу барчамизнинг умумий ишимиз, умумий дардимиз. Бу хиёбон жамиятимиз маънавий ҳаётида улкан тарбиявий аҳамият касб этадиган табаррук қадамжо бўлиб қолиши шубҳасиз».*

Сўнгра Президент бўлғуси ёдгорлик мажмуининг ғоявий мазмунидан тортиб, меъморий ечимига қадар бўлган барча жиҳатларни аниқ-равшан тушунтириб, изоҳлаб берди.

«Ёдгорликнинг марказий қисмида Она ватан тимсоли акс этиши керак. Уруш туфайли беҳад қайғу-жафолар чеккан, фарзандлари доғида кўз ёшлари дарё бўлиб оққан мунис ва муштипар, мотамсаро Она сиймоси Ватан рамзини ифодалаши лозим. Унинг маҳзун қиёфаси, ғамгин нигоҳи чексиз аламини акс эттириш билан бирга одамзотни ҳушёрликка чорлайдиган, ҳеч қачон уруш ва қирғинларга йўл қўймасликка, уларнинг олдини олишга даъват этадиган маъно-мазмунига эга бўлиши керак.

Урушда қурбон бўлганларнинг номларини ўн тўртта рамзий Хотира китобига (Қорақалпоғистон, Тошкент шаҳри ва вилоятларнинг сони) зарҳал ҳарфлар билан битиб қўйиш зарур. Бу хотира китобларини бетакрор меъморий усул билан яратиш лозим. Токи уларда юртимизнинг ҳар бир вилоятига хос руҳ ва нафас ифодалансин. Хотира китоблари саҳифаларига «мангу олов» ёғдуси шуъла сочиб, қурбонлар ёдини нурафшон этиб турсин. Умуман олганда, ёдгорлик мажмуини барпо этишда ҳайкалтарошлар, меъмор ва дизайнерларимиз, қурувчиларимиз миллий руҳ, миллий шаклга алоҳида эътибор беришлари лозим.

Биз шундай таъсирчан меъморий ансамбль яратишимиз керакки, бу муқаддас зиёратгоҳга ташриф буюрадиган ҳар бир инсон кимлигидан, миллати, дини, эътиқодидан қатъи назар, халқимиз асл фарзандларининг хотираси қаршисида ҳурмат бажо айлаб сукутга чўмсин, элим деб, юртим деб, ватандошларим деб, уларнинг бахту саодати деб олис жанггоҳларда шаҳид бўлган инсонлар хотираси билан бевосита дахлдорлик туйғусини ҳис эта билсин».

Президент ўз сўзида «номаълум солдат» тушунчаси хусусида ҳам тўхталиб ўтди.

«Аслида, «номаълум солдат» дегани нима? У қандай маънони англатади? Бу ибора русчадан олиниб, кўр-кўрона таржима этилган. Чуқурроқ ўйлаб қарасак, унинг ўзбек тили табиатига ҳам, ўзбек халқи табиатига ҳам бегоналигини яққол сезиш мумкин. Негаки биз «номаълум» деганда кўпроқ ҳеч ким танимайдиган, ҳеч ким билмайдиган, зоти-зурриёдининг тайини йўқ кимсани тушунамиз. Аммо наинки фашизм вабосига қарши омонсиз жангларда жонини фидо этган салкам ярим миллион юртдошимизни «номаълум» деб ўтирсак! Ахир, урушга кетган ҳар бир аскарнинг номи, насл-насаби ота-онаси, қариндош-уруғлари, фарзандларининг қалбида бир умр ҳасрат бўлиб яшайди-ку! Уларнинг шу каттол урушда ҳалок бўлгани маълум-ку! Қандай қилиб уларни бугун «номаълум солдат» деган мавҳум ибора билан атаб, ўзимиздан узоқлаштиришимиз керак? Ахир, уларнинг ҳар бири шу халқимиз, шу миллатимизнинг жондан азиз фарзандлари, бизнинг жигарбандларимиз эмасми!

Нима учун биз ҳаёти, номи маълум ва қадрдон бўлган ота-боболаримиз, ўша даҳшатли уруш йилларида ҳалок бўлгани бир парча қорахат орқали хабар этилган аждодларимиз хотираси пойида эмас, балки аллақандай «номаълум солдат» олдида бош эгишимиз керак?

Менинг фикримча, уларни «номаълум» деб аташ фашизмга қарши курашда қурбон бўлган шаҳидлар хотирасига соя солади. Уларни гўёки бизга дахли, алоқаси йўқ бегона кимсаларга айлантириб қўяди. Шу сабабли бу иборанинг ўрнига «шаҳид аскар», «қурбон бўлган аскар» деган ибораларни ишлатсак, ўйлайманки, халқимизнинг миллий табиати, урф-анъаналарига хос ва мос иш тутган бўламиз.

«Номаълум солдат» қабри тепасига ёзиб қўйилган «Сенинг исминг номаълум, жасоратинг абадий» деган сўзларни ҳам ўйлаб кўриш керак. Йўқ, биз учун шаҳид юртдошларимизнинг номи ҳам, жасорати ҳам маълум, ҳеч қачон унутилмагай. Биз уларнинг номи билан бирга жасоратини абадийлаштиришимиз лозим. Шунинг учун Хотира хиёбони бунёд этганимизда қаҳрамонликни, ватанпарварликни улуғловчи, халқимизнинг руҳиятига мос тушадиган, одамнинг юрак-юрагига етиб борадиган таъсирли сўзларни топиб, ёдгорлик пештоқида абадий нақш этишимиз керак. Бундай сўзларни балки Алишер Навоийдан, балки Яссавийдан, балки муқаддас ҳадислардан топиш мумкиндир».

Инсон хотирасиз, ўтган кунлар ёдисиз яшай олмайди. Йиғилишда Президентимиз Иккинчи жаҳон урушида Ўзбекистон берган қурбонлар, уруш баҳонасида мустамлака тузуми халқимиз бошига солган беҳисоб жабр-зулмлар ҳақида ҳам фикр билдирди.

«450 минг ҳалок бўлган аскар – бу расмий маълумотга кўра жанг майдонларида ҳалок бўлганларнинг сони, холос. Аммо жанггоҳларда асир тушиб фашист лагерларида жон берганлар, бедарак кетганлар – булар қайси рўйхатга кирган? Уларнинг тақдири, хотираси билан ким қизиққан? Уларни ким икки оғиз илиқ сўз билан эслаган? Ёки фашист асирлигидан қутулгач, «халқ душмани» сифатида айбланиб, совет тутқунлигида Магадан конларида, Колима ўрмонларида ҳалок бўлган юртдошларимизнинг ҳисоб-китоби борми?..

Ана шу одамларнинг тарихини ўрганиш, хотирасига муносиб иззат-икром кўрсатиш биз – бугунги авлодлар учун ҳам фарз, ҳам қарздир».

Бу фоний дунёдан ўтганлар хотирасини эъзозлаш, ҳамиша ёдда сақлаш – халқимизга хос эзгу фазилат. Шунинг учун ҳам Хотира хиёбони барпо этиш ҳақидаги юртбошимиз таклифи ва ташаббуси халқимиз, миллатимизнинг айни кўнглидаги иш бўлиши шубҳасиз. Энди енг шимариб, пок ният ва улуғ мақсадлар билан амалий ишга киришиш вақти етди. Президент таъкидлаганидек, сохта рамзлар эмас, **тирик хотира халқни бирлаштиради. Унинг руҳига малҳам бўлади. Иродасини бақувват, иймонини бут қилади. Бўлғуси Хотира хиёбонига шу қадар катта эътибор бераётганимизнинг сабаби ҳам ана шунда.**

Ишончимиз комилки, кенг жамоатчилик, бутун халқимиз бу савоб ишдан четда қолмайди.

Ҳайриддин СУЛТОНОВ

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

Қочоқлар оқими ошмоқда

Айни пайтда Косово вилоятида тўрт ойдан буён давом этаётган ўзаро низолар бир қатор Европа мамлакатларида жиддий хавотир уйғотмоқда. Ўзаро можароларнинг кучайиши сабаб, Косово қочқинларининг сони ҳам ошиб бормоқда. Хориж матбуот хабарларига қараганда, ҳозирда Косово қочоқларининг умумий сони 49 мингдан ошиб кетди. Уларнинг 10 минг нафари Албанияда, 4 мингдан ортиғи Черногорияга кўчиб ўтган. Ачинарлиси эса, уларнинг бу ерда кун кечириши ниҳоятда оғир кечмоқда. Турар жой, озиқ-овқат маҳсулотлари жуда ҳам тақчил.

Яқинда Косово ҳукумати раҳбарияти юзага келган ушбу вазиятни тинч музакаралар йўли билан ҳал этишда НАТОни жиддий ёндашишга чақирди. Орадан кўп вақт ўтмай Брюсселда бўлиб ўтган мудофаа вазирлари иштирокидаги НАТО Кенгаши Белградга нисбатан қатъий чоралар кўрилишини ёқлаб чиқди. Шунингдек, НАТО Кенгашида Косоводаги вазият ҳақида махсус баёнот ҳам қабул қилинди.

Тинчлик сари машаққатли йўл

Яқинда Исроил Бош вазири Беньямин Нетаньяхунинг мамлакат чегараси ва бинолар қурилишини Фаластин ҳудуди ҳисобига янада кенгайтириш хусусидаги режаси халқаро ҳамжамиятнинг қаттиқ норозилигига сабаб бўлди. АҚШ эса Исроил ҳукуматининг Фаластинга нисбатан олиб бораётган ушбу сиёсатини кескин қораламоқда.

Ҳаммага маълум, Яқин Шарқда бошланган ўзаро низоларга ҳам эллик йил бўлди. Шу йиллар ичида минтақада тинчлик жараёнини мустаҳкамлаш зарурати ўнлаб олий даражадаги учрашувлар доирасида кўриб чиқилди. Бироқ бу музокаралар кутилган натижани бермаяпти. Айни пайтда Фаластин томони Мадрид ва Осло конференцияларида кўзда тутилган мақсадларнинг бажарилишини, шунингдек, «Ер эвазига тинчлик» тамойили асосида минтақада тинчлик ва осойишталикни таъминлашни талаб қилмоқдалар.

Дунё сиёсатдонларининг таъкидлашича, бугунги кунда Яқин Шарқ муаммоларини ҳал этишнинг бирдан-бир чораси – музокаралар йўли бўлиши керак. Дарҳақиқат, шундай. Негаки, ярим асрдан буён гоҳ пасайиб, гоҳ авжига чиқиб давом этаётган ўзаро низолар Исроилнинг ўзига ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. Шу боис, Исроил Бош вазири Б.Нетаньяху юзага келиб қолган таранг аҳволни ҳисобга олиши эҳтимол. Қолаверса, урушдан ҳеч ким манфаат топмаган.

Франция — Тулуза шаҳрининг Капитоле майдони

ҚИСҚА САТРЛАРДА

- АҚШ Президенти Билл Клинтоннинг ХХРга тўққиз кунлик расмий ташрифи бошланди.
- Колумбияда бўлиб ўтган Президентлик сайловларида консерватив блок раҳбари А.Пастериана ғолиб чиқди. Бу билан у мамлакатни 2002 йилгача бошқариш ҳуқуқига эга бўлди.
- Яқинда Араб мамлакатларининг иқтисодчилари Иорданияда ўзаро кенгаш ўтказдилар. Унда улар умумараб иқтисодий иттифоқини ташкил этиш таклифи билан чиқдилар.
- Жанубий Африка Республикаси Президенти Нельсон Манделанинг Италияга расмий ташрифи якунланди. Унда Н.Мандела Италия Президенти Оскар Скалфоро, Бош вазир Романо Проди билан учрашди.

Хориж матбуот хабарлари асосида тайёрланди.

Матбуот ва миллий хавфсизлик

Германиянинг Гармиш шаҳрида "Демократик жамиятда оммавий ахборот воситалари ва миллий хавфсизлик" мавзуида халқаро конференция бошланди. Унда кўплаб мамлакатлар, шу жумладан, мустақил Ўзбекистондан ҳам вакиллар иштирок этмоқда.

АҚШнинг Жорж Маршалл маркази томонидан уюштирилган ушбу анжуманда бугунги кунда оммавий ахборот воситаларининг таъсирчанлигини оширишга қаратилган масалалар муҳокама қилинмоқда. Шунингдек, анжуман иштирокчилари демократик жамиятда матбуот ва миллий хавфсизлик мавзуида ўзаро фикр алмашадилар.

Халқаро конференция 26 июнга қадар давом этади.

(ЎзА)

Диққат, тажриба!

СОМОНДАН СИЛОС

Бу янгиликни қизилтепалик чорвадорлар қўллай бошлаганларига бир йил тўлди. Тўғрироғи, бу тадбирни тумандаги Қосим Қобилов номли жамоа хўжалиги чорвачилик фермаси мудири Истам Аҳмедовнинг интилишлари натижаси деса бўлади. Кўплар бу янгиликка ишончсизлик билан қараганлари рост. Бироқ Истам ака ўз мақсадидан қайтмади.

– Сомондан силос бостириш у қадар мураккаб иш эмас, – дейди биз билан суҳбатда И. Аҳмедов. – Ўтган йилнинг охирида ун комбинатидан ҳар килоси 18 сўмдан бўлган 2 минг 850 килограмм биоозуқа олиб келдик. Уни туз билан бирга сомонга аралаштириб сув қўшдик. Натижада 130 тонна хушхўр силос массаси олинди. Сомондан қилинган силос одатдагидек чуқур ҳандақларга бостирилади.

Дарҳақиқат, хўжалик фермасидаги 426 бош қорамол бу йилги қишловдан моллар вазни сақлаб қолинган ҳолда олиб ўтилди. Хўжалик 4-5 йилдан сўнг 1997 йилни чорвачилик бўйича муваффақиятли якунлаб, 300 минг сўм соф фойда олишди. Қишлов мавсумида ҳам сигирлардан кунлик сут соғиб олиш миқдори 7-8 литрдан камаймади. Шунинг учун бўлса керак, хўжаликда 16 тонна гўшт, 160 тонна сут тайёрланиб, ярим йиллик режалар аллақачон бажарилиб қўйилган.

Сомондан силос тайёрлашда ишлатиладиган фермент «Триходлигнорм – 19» дейилади. Тошкент микробиология илмий текшириш институти олимларининг фикрича, сомон силосида ҳосил бўлган сут кислотаси моллар маҳсулдорлигининг ошишига олиб келар экан.

Истам Аҳмедов микробиология илмий текшириш институтида бўлиб, фермент олиш усуллари билан танишди. Унга биоозуқа ишлаб чиқариш цехлари лойиҳасини таклиф этишди. Олиб қайтди.

Энди сомондан силос туфайли келадиган иқтисодий фойдаларини ҳисоблаб кўрайлик. 1994 йилда хўжалик чорва озуқаси етиштирадиган экин майдонлари 250 гектар бўлса, 1997 йилга келиб, бу рақам 30 гектарни ташкил этди. Қорамоллар бош сони жорий йил охирига бориб, бу ерда 500 бошга етади. Тадбиркор чорводорлар ҳисоблаб кўришди: шунча молга 40-50 гектар майдон кифоя экан. Ўрнини сомондан силос билан бемалол қопласа бўлади. Сомон шундай ҳолича молларга берилганда, унинг маҳсулдорлиги жуда паст даражада бўлади. Мол унчалик хуш кўрмай нишхўрд қилади.

Сомондан силос бостирилса-чи? Бундан аъло ишнинг ўзи йўқ.

Бу тажрибани бутун вилоятда қўллашга тайёргарлик кўрилаяпти. Вилоят бўйича ғаллачилик билан шуғулланадиган 6 та туманда ҳаммаси бўлиб, 20 минг тонна сомондан силос тайёрлаш режалаштирилди.

– Одатдаги маккажўхори поясидан бостирилган силоснинг озуқа бирлиги даражасини 0,30-0,40 миқдорида ушлаш мумкин. Сомонникини 0,49 гача кўтардик, – дейди Навоий вилояти қишлоқ хўжалиги илмий-тадқиқот маркази раҳбари, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор Шавкат Рўзиев. Натижа биз кутганимиздан ҳам зиёда бўлди. Қизилтепа туманидаги ишлар дастлабки уринишларимиз эди. Бу тажрибани Навоий туманидаги «Маданият» жамоа хўжалигида синаб кўрдик. Тажрибаларимиз тўлиқ ўзини оқлади. Айни кунларда Навоий дон маҳсулотлари комбинати билан ҳамкорликда кепакдан фермент – ачитқи олиш ва бошқа хўжаликларда ҳам сомондан силос бостириш борасида кенг кўламда амалий ишларни бошлаб юбордик.

Сомондан силос тайёрлаш туфайли чорва озуқаси учун суғорилиб экиладиган майдонларни сезиларли даражада қисқартириш мумкин. Ўзингиз ўйлаб кўринг, ҳар бир хўжаликда бундай майдонлар 50 гектардан қисқартирилганда эди, туманлар, вилоятлар ва мамлакатимиз далаларида қанчадан-қанча майдонлар ўз ўрнини бошқа экинларга бўшатиб берган бўларди.

Парда ЖУМАЕВ.

ТАЙЛОҚ ҲУНАРМАНДЛАРИ

Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармасининг Тайлоқ тумани бўлими ҳузурида ташкил этилган миллий ҳунармандлик устахонасида 50 нафар йигит-қиз меҳнат қилмоқда. Улар бу ерда тикиш-бичиш, зардўзлик, ганчкорлик, бадиий безаш ва рассомлик билан шуғулланаяптилар.

Айни пайтда устахонада бир неча турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарилаяпти. Моҳир қўлли зардўзлар тиккан ял-ял ёниб турувчи кашта ва сўзаналар, чеварлар тиккан турли фасондаги кийим-кечаклар харидорларга манзур бўлаётир.

СУРАТЛАРДА: кулол Орзиқул Жуманов ва зардўз Феруза Юсуповани жамоадошлари ўз ишининг усталари деб билишади.

Т. НОРҚУЛОВ
(ЎзА) олган суратлар.

Ёднома

Дунёда шундай инсонлар бўладики, умр бўйи жонини жабборга бериб кўп савобли ишлар қилиб, эл тилига тушади, эътибор қозонади. Аммо қилган олижаноб, саховатли ишлари хусусида ҳеч қаерда мақтаниб юрмайди.

Шорасул Зуннун ота ана шундай кишилардан. Уни танимаган, иззат-икром этмаган киши йўқ, ўзи бўлса ғоят ана шундай камсуқум, камтарин, ақл-заковатли зот эдилар. Газетада ишлаган кезларимда иложи бўлса ҳар ҳафтада келиб турар, ахлоқ-одоб, инсонийлик ҳақида ёзиб келган кичик ҳикоялари, қадим Шарқ алломаларининг доно фикрлари асосида битилган сермазмун мақолалари билан газетхонларни мамнун этарди.

САВОБНИ КАСБ ҚИЛГАН ОЛИМ

Баъзан узоқ суҳбат, мулоқот чоғида Шарқ алломаларининг ҳаёти ҳақида, қадим-қадим тарихимизда ўтган қизиқ воқеалар, ҳикоят ва ривоятлар сўзлаб берарди. «Суғд ўғлони» тарихий романим устида ишлаган кезларим қадимги халқларнинг урф-одатлари, миллий анъаналари хусусида Шорасул отадан жуда кўп қизиқ ҳангомалар эшитганман. Ҳеч ёдимдан чиқмайди, қадимий урф-одатлардан бири бўлган «Зикри само» ҳақида сўз кетганда, Шорасул ота бу одатнинг ўзига хос хусусиятлари хусусида сўзлаб, унинг Ислом динига қадар ҳам қадимги Суғдиёна элида мавжуд бўлганлиги ҳақида қизиқарли маълумотлар берди.

«Зикри само» инсон ички туйғуларининг бир кўриниши деса бўлади. Отаҳон бир куни ўша «Зикри само»да айтиладиган халқ термаларининг сўзларини ҳам олиб келиб бердилар. Ўша термалардан «Суғд ўғлони» романи иккинчи нашрининг «Наврўз» деган қисмида фойдаланганман.

Тоғларда туман ўйнаса,
Остида арслон инграса,
Аждаҳо илон сачраса,
Қўрқмаган одамни кўринг.

Илиқ сув билан ювсалар,
Ёқасиз тўн кийдирсалар.
Эгарсиз отга миндирсалар,
Минмаган одамни кўринг.

Ёқутдан сарой солсалар,
Дурлардан устун қурсалар,
«Меҳмон киринг»,
деб айтсалар,
Кирмаган одамни кўринг.

Шорасул ота шеърни ўзларига хос оҳанг ва виқор билан ўқиб бердилар. Кейин бироз хаёлга чўмиб: «Буни халқнинг ўзи тўқиган дилдан чиқариб», — дедилар.

Мазкур шеърий термалар инсон умрининг қисқалиги, вақти-соати етгач, у шоҳми-гадоми, барибир ёруғ жаҳондан кўз юмиб кетиши ҳаётнинг ўзгармас қонунияти эканлиги ҳақидаги умуминсоний фалсафанинг бир ифодасидир.

Шорасул Зуннун форс, араб, рус, айниқса турк тилларини яхши биларди. 1920 йилларда Тошкентда очилган жадид мактабларида она тили, адабиётдан дарс берган. Шундай пайтлар бўлганки, ота рус мактабларида ўзбек, ўзбек мактабларида рус тилида дарс ҳам олиб борган. У она тили, адабиёт бўйича ўқув қўлланмалари, дарсликларининг муаллифи. «Тил сабоқлари», «Ўқиш китоби» каби бутун кекса авлодлар ўқиб, камол топган ўқув қўлланмалари унинг қаламига мансубдир.

Шорасул ота ўзбек халқининг содиқ ўғлони сифатида миллий қадриятларимиз, қадимий анъана, урф-одатларимизни тиклаш, мустаҳкамлаш, ўзлигимизни англаш йўлида кўп хайрли ишларга қўл урди. Унинг эътиқоди, ифтихори, ғурури кучли эди, шу боис кўп жабр-жафоларга дучор бўлди. Унга «халқ душмани», миллатчи тавқи тамғасини босиб ҳибсга олдилар. Шундан кейин унинг укалари, фарзандларини ҳам «халқ душмани» оиласидан деб ҳеч қаерга ўқишга ҳам, ишга ҳам олишмади.

Яқинда Шорасул отанинг ўғли Шомансур ака таҳририятимизга кириб келдилар. Унинг асли касби ҳуқуқшунос. Ишга тақсимот чоғида «сен халқ душманининг ўғли экансан», деб иш беришмаган. У шундай деб ҳикоя қилади:

— Мен 1951 йил Қозоғистоннинг қамоқхонасида бўлганман. Ўша ерда шоир Шуҳратни учратиб қолдим. Собиқ совет тузуми шароитида ҳибсга олинган зиёлилар эл-юртимизнинг донишманд, ватанпарвар кишиларидан анчагинаси шу қамоқхонада эдилар.

Шоир Шуҳрат суҳбат чоғида менга тўрт сатрлик шеър ўқиб берди. Кейин мен уни ёдлаб айтиб юрдим. Ўша шеър ҳамон ёдимда:

Тонг отар, кун ботар,
ўтади умр,
Қошимга кўринмас
на қуёш, на нур.
Эй умр, шу хилда
ўтгандан кўра,
Сувга интизор
ариқ каби қур...

Отамизни уч бор қамоққа олдилар. Ўн йил умрлари ҳибсда ўтди. Аммо отам жисмоний жиҳатдан анча заиф бўлсалар ҳам, иймонлари, иродалари мустаҳкам экан. Ҳамма қийинчилик, таъқибларга бардош бердилар. Саодатли кунлар албатта келишига ишонар эдилар.

Шорасул ота 1956 йилда сургундан қайтди. Кўп тилларни яхши билган бу донишманд инсон эл учун, юрт учун зарур, керакли эди. Дастлаб Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институтида илмий ходим бўлиб ишлай бошладилар. Қадимий нодир қўлёзмалар устида иш олиб бориб, бирин-кетин китоблар, илмий мақолалар, араб, форс, турк тилидан таржималар қилган эдилар. Бу ҳақда Шорасул Зуннуннинг 1986 йилда босилиб чиққан «Донишмандлар одоб-ахлоқ тўғрисида» деган китобига сўзбоши битган атоқли олим Натан Маллаев бундай деб ёзади:

«Шорасул Зуннун шарқшунос олим сифатида ҳам самарали хизмат қилиб келмоқда. Олим Ўзбекистон Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтида 1956 йилда катта илмий ходим сифатида тадқиқот ишларини бошлади. 300 га яқин форс, араб ва туркий тилларда яратилган нодир қўлёзмаларнинг тавсифини ишлаб чиқди. Ибн Синонинг «Тиб қонунлари» биринчи ва иккинчи китобларини нашрга тайёрлашда фаол иштирок этди. Сайди Али Раиснинг «Миръотулмамолик» («Мамлакатлар кўзгуси») асарини турк тилидан ўзбек тилига таржима қилди.

Шорасул Зуннун ҳаёт бўлганда юз ёшга тўлган бўларди. Қадимий миллий анъаналаримиз, урфиятларимиз қайта тикланиб, ўлмас маънавий меросимиз халққа абадул-абад қайтарилаётган ҳур замонда истиқлолимиз учун Шорасул отадек донишманд инсонлар яна ҳам керак эди. Аммо унинг битган китоблари, одоб-ахлоққа, инсонийликка чорловчи мақола, ҳикоят ва ривоятлари, меҳр-оқибатга ўргатувчи ажойиб ўгитлари биз биландир.

Мақсуд ҚОРИЕВ.

<u>*Шуҳрат Жалилов яқинда Ўзбекистон «Маҳалла» хайрия жамғармаси конференциясида унинг бошқаруви раиси этиб сайланди. «Халқ сўзи» мухбири унга саволлар билан мурожаат этди.*</u>

Шуҳрат ЖАЛИЛОВ:

ЭНГ ТЎҒРИ БАҲОНИ МАҲАЛЛА БЕРАДИ

— Шуҳрат Илҳомович, аввало, Сизни янги вазифага ўтганлигингиз билан табриклаймиз. Ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг пировард босқичида маҳалланинг ўрни ҳақида фикрлашсак.

— Аввало, маҳалла биз учун янги соҳа эмас, қадрдон маскан. Ҳар биримиз ишчими ёки муаллим, тижоратчими ёки олим эканлигимиздан қатъи назар, аввало одам бўлиб маҳаллада шаклланганмиз. Ёши улуғларга олдин салом бериб, ҳурмат-иззатларини ўрнига қўйиш, муносабатларда такаллуфу тавозе кўрсатиш ва ҳоказо шарқона одобларни маҳаллада ўрганганмиз. Уруш йилларида, ҳатто қизил империянинг тажовузларидан халқимизни бутун ўтказишда асрлар бўйи шаклланган маҳалла тамойилларининг роли катта деб ўйлайман. Президентимиз томонидан Ватан мустақиллик йўлига кирган дастлабки даврданоқ маҳаллага алоҳида эътибор берилишини бу ўлмас қадриятни ривожлантириш, ўзбекларнинг ташвишларни биргаликда енгиш, қувончни жамоа бўлиб баҳам кўришга бўлган иштиёқини эъзозлашга қаратилган сиёсат деб тушунаман. Бу сиёсатни ўтказишнинг аниқ йўллари «Маҳалла» хайрия жамғармасини ташкил этиш ва уни ривожлантиришга қаратилган қатор фармонлар ва ҳукумат қарорларида ҳам таъкидлаб қўйилган.

— Жамғарманинг иккинчи конференциясида унинг фаолияти анча жиддий муҳокамага дуч келди...

— Менинг назаримда, бу ҳаққоний бўлди. Жамғарманинг ташкил қилинишидан кўзланган мақсадларга қанчалик эришилганини бугунги мезонлар билан аниқлаб олиш зарур эди. Ҳа, дастлабки даврда мустақлликнинг илк меваси сифатида жамоат ўзини ўзи бошқаруви тизимидаги эркинликлар, қадимдан шаклланган қадриятлар, инсонпарварлик урф-одатларимизнинг аҳамияти одамлар кўнглига солинди. Давлатнинг кучли ижтимоий сиёсатини амалга оширишда маҳаллага, хусусан, жамғармага алоҳида ўрин ажратилди.

Лекин жамғармада олиб борилган ишлар юксак талаблар даражасида эмас эди. Ўтган олти йиллик фаолиятда давлат ва ҳомий ташкилотлар ажратган йирик маблағлар, маҳалла фуқароларининг мавжуд имконларидан етарлича фойдаланилмади. Ҳукумат қарорида кўрсатилган маҳалла қўмиталари фаолиятини яхшилашга доир ишларни мувофиқлаштириб бориш керагича эътиборда тутилмади. Бу ўринда юртбошимиз яқинда Қашқадарё вилояти халқ депутатлари кенгашида раҳбарнинг масъулияти тўғрисида қайғуриб айтган фикрлари жамғарма бошқаруви фаолиятига ҳам таалluқли, деб айтса тўғри бўлар.

Ҳозир жамғармага анча янгиланган бошқарув раҳбарлик қилмоқда. Ижтимоий-маърифий тадбирларни бевосита маҳалланинг ўзида ўтказишга ҳаракат қиляпмиз. Турли сабабларга кўра фаол ишлардан четлашиб қолган фидойи инсонларни амалий фаолиятга қайтариб оляпмиз. Улар орасида нуфузли олимлар, мураббийлар, таниқли қаламкашлар бор. Ҳафтада бир марта жамғарма ҳузурида маслаҳат кенгаши ўтказиш йўлга қўйилди. Эндиликда фаолиятдаги асосий йўналишларни турли тармоқларнинг фидокор вакилларидан иборат маслаҳат кенгаши тавсиялари асосида белгилаб оляпмиз. Бошқа соҳаларда қандай, лекин маҳалла ишида яккаҳокимчилик кетмаслигини кўпчилик тушуниб етди.

Ҳар бир маҳалланинг ўзига хос салоҳияти бўлади. Бу аввало, шу жойда истиқомат қилувчи обрўли шахслар — давлат ва жамоат арбоблари, ўз соҳасининг зукко мутахассислари, муаллим ва тадбиркорлардан таркиб топади. Доно оқсоқол ва раислар маҳалла ишларини ташкил этиш ва ривожлантиришда ана шу юртпарвар фуқароларга суяниб тўғри қиладилар.

Ким нимага қодирлигини аниқлаб ишга сола билган оқсоқолнинг маҳалласи обрў топаверади. Бир умр катта лавозимларда ишлаб, умумий ишга муайян ҳисса қўшган айрим шахслар ўз маҳалласига келганда унга қўшилолмайдилар. Бу ўринда фозил раис бундай кишилар билан зарур даражада мулоқот ўтказиб, уларнинг имкониятларидан маҳаллани ҳам баҳраманд эттирадилар. Шуни таъкидлаб айтиш жоизки, маҳалланинг ўзига хос қонуниятларини менсимаган одам охир-оқибат ўзи яккаланиб қолади.

— Тўғри айтдингиз, ҳали орамизда ижтимоий ҳаётнинг бир томонини яхши тушунган, лекин бошқа жиҳатларига бепарво шахслар бор...

— Худо сақласину, агар шундай лоқайд кишилар маҳаллага бош бўлиб қолса борми, шу жойнинг шўри деяверинг. Наманган воқеалари шу хатоликнинг аччиқ меваси эканлигини кўрдик. Ваҳҳобийлар йўлига кирган, адашган кимсаларни жиноят ботқоғидан тортиб олиб, вақтида ҳидоят йўлига сололмадик. Раис дегани турмуш тажрибаси катта, иқтисодиёт ва сиёсатдан хабардор, ўз маҳалласидаги ҳар бир нохуш шарпани пайқаб, шунга яраша жавоб бера оладиган жамоат арбоби номига муносиб ўқиган ҳам уққан инсон бўлиши керак. Аллоҳга шукрки, бундай ноёб хислатли кишилар жамиятимизда кўплаб топилади. Бинобарин, ўзини ўзи бошқариш ташкилоти сифатида маҳалланинг обрўси кундан-кунга ошиб бормоқда. Маҳаллаларда ҳозир ўтказилаётган аттестация синовлари халқ орасидан гавҳардек қадрли ишбошиларни аниқлашда яхши восита бўлмоқда.

Режаларга келганда, шуни айтишим мумкинки, аввало жамғарманинг амалий фаолияти бевосита маҳаллага кўчирилади. Биз буни янги Маҳалла Низомига алоҳида бўлим қилиб киритдик. Иккинчидан, маҳалланинг анъанавий фаолиятини такомиллаштириб, уни кўпроқ мустақиллик тамойилларини фуқаролар онгига сингдириб, амалиётда тадбиқ этишларига эришиш учун ҳаракат қиламиз.

Маҳаллий ҳокимликлар, барча жамоат, ҳуқуқ-тартибот идоралари ва манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда хайрия ишларини яхшилашни, маънавий-тарбиявий фаолият самарадорлигини оширишни, гузарларни ободонлаштириш, янгиларини қуришни давом эттирамиз. Хорижий мамлакатлар билан муносабатларда халқ дипломатиясини амалий йўлга қўйишга ҳисса қўшиш ниятларимиз бор.

— Суҳбат учун раҳмат. Ишларингизда янги муваффақиятлар тилаймиз.

Суҳбатдош:
Р. РАҲМОНОВ.

“ЁШЛИК” БОЛАЛАРНИ БАҒРИГА ОЛДИ

Республикамиздаги болалар меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларидан 220 нафари пойтахт вилоятининг хушҳаво Бўстонлиқ туманидаги “Ёшлик” саломатлик марказига жўнаб кетди. Кейинги навбатларда яна қарийб беш юз бола ёзги таътилни шу ерда ўтказади.

Бу йил умумтаълим мактабларида 5 миллион 300 мингдан ортиқ бола таълим олди. Уларнинг кўпчилиги ёзги таътилни ота-оналари билан, соғломлаштириш, спорт, меҳнат-роҳат, шунингдек, мактаблар қошида ташкил этилган оромгоҳларда ўтказади. Уларнинг ҳар бир куни сермазмун ўтиши учун мактабдан ташқари муассасалар қошида ҳам турли тўгараклар фаолият кўрсатмоқда. Бевосита “Маҳалла”, “Камолат” жамғармалари билан ҳамкорликда турли маданий-оммавий ва спорт ўйинлари ташкил этилмоқда.

Бундан ташқари, ҳокимликлар ва халқ таълими бўлимлари ташаббуси билан жойларда спорт мажмуалари болалар ихтиёрига бериб қўйилган. Бу ерда болалар футбол, баскетбол, волейбол каби спорт турлари билан бир қаторда, стол тенниси, катта теннис, шахмат-шашка шўъбаларида ҳам шуғулланмоқда.

Шуни айтиш керакки, эҳтиёжманд оилаларнинг фарзандлари, болалар меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилинмоқда. Янги ташкил этилган “Ёшлик” саломатлик маркази ҳам кичкинтойларга шундай эътибор намунасидир. Гўзал табиат қўйнида жойлашган бу хушҳаво оромгоҳ доимо меҳрибонлик уйларида тарбияланувчилар ихтиёрида бўлади.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

<u>Тошкент шаҳар ҳокимлигининг мажлислар залида Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси ва Адлия вазирлиги ташаббуси билан прокуратура, адлия ва суд ходимларининг минтақавий илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди.</u>

Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг шу йил бўлиб ўтган иккинчи сессиясида қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг ер кодекси», «Ўзбекистон Республикасининг Оила кодекси», «Қишлоқ хўжалиги кооперативи (ширкат хўжалиги) тўғрисида», «Деҳқон хўжалиги тўғрисида», «Фермер хўжалиги тўғрисида» ҳамда «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонунларни амалиётга татбиқ этиш масалалари муҳокама этилди.

Муҳокамада кодекслар ва қонунларни ишлаб чиқишда фаол иштирок этган олимлар ва мутахассислар иштирок этишди. Улар маърузаларида ушбу мажмуалар деҳқонларда ерга эгалик қилиш туйғусини мустаҳкамлаш, уларнинг ўз меҳнат натижаларидан фойдаланиш борасидаги ҳуқуқларини тўлиқ таъминлаш, қишлоқда мулк пайларини жорий этиш асосида мулк муносабатларини такомиллаштиришга қаратилганлигини таъкидлаб, қишлоқ хўжалигининг тараққиётига ва бу соҳада иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришга хизмат қилишини айтиб ўтдилар. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳририда халқнинг хоҳиш-иродаси инобатга олинганлиги диққатга лойиқдир.

Минтақавий конференцияда Тошкент, Сирдарё вилоятлари, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон Қуролли Кучлари ва транспорт прокурорлари, вилоят адлия бошқармалари бошлиқлари, вилоят, шаҳар ва туман судьялари қатнашдилар.

Республика
Прокуратурасининг
матбуот маркази.

ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМИ ЖАДАЛЛАШМОҚДА

Яқинда Арнасой туманининг Ўроқ Ғоипов бошчилик қилаётган Бобо Файзиев номли жамоа хўжалигига «Максимайзер» русумли янги комбайн келтирилди. 250 от кучига эга бўлган бу комбайн ўз бункерига бира-тўла 6 тонна донни жойлайди. Бундан ташқари, бир кунда лалмикор жойларда 250 тонна, суғориладиган майдонларда эса 50-60 тоннагача ғаллани саранжомлаш қувватига эга.

Айни пайтда мазкур турдаги комбайнлар хўжалик далаларида кунига 45-50 тоннадан ғалла ўрмоқда.

СУРАТЛАРДА: пастда хўжалик раиси Ўроқ Ғоипов «Кўкдала» фирмаси мутахассислари билан янги комбайн хусусида суҳбатлашмоқда; янги комбайнлар.

Х. МИРЗАКАРИМОВ
олган суратлар.

ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

ЯНГИ ШАҲАРЧА БУНЁД ЭТИЛМОҚДА

Нукус яқинидаги “Бўзовул”да Қорақалпоғистон газ ва нефть саноати ходимлари учун замонавий шаҳарча қуриш режалаштирилган. Уни “Урганчтрансгаз” бирлашмаси бунёд этади. Куни кеча шаҳарчадаги дастлабки уйга пойдевор тоши қўйиш маросими бўлди. Мустақиллигимизнинг етти йиллиги байрамигача бу ерда камида учта шинам турар-жой биноси фойдаланишга топширилади.

Маросимда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси Т. Камолов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Л. Ахметов қатнашди.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

Ўқидингизми?

МУСТАҚИЛЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ САРИ!

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академияси икки жилдлик дарсликни чоп этди. Ҳуқуқшунос олим Ш. Ўразаев муҳаррирлигида аҳолига чуқур ва узлуксиз ҳуқуқий билим беришни йўлга қўйиш, бу орқали том маънодаги ҳуқуқий онгни шакллантириш ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш масалаларига бағишланган.

Бу жамиятнинг тўғри, демократик йўлдан ривожланиши учун зарурдир. Чунки, «инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш демократия асоси эканлиги талаб ва заруриятларидан келиб чиқиб, халқимизнинг ҳуқуқий онгини ва маданиятини юксалтиришни давлат сиёсати даражасига кўтариш лозим» деб уқтирди юртбошимиз Ислом Каримов.

Дарсликнинг умумий қисмида ҳуқуқий маданият назарияси фанининг предмети, методлари, асосий тушунчалари ва тузилиши баён этилади. Шунингдек унда ўзбек миллий давлатчилик ва ҳуқуқий-тарихий тажрибалари, ҳуқуқий маданият ривожланишининг асосий тамойиллари, Ўзбекистон Конституциясининг ҳуқуқий маданият таянчи эканлиги, республика ташқи сиёсати маданияти асослари ёритиб берилади.

Айтиш мумкинки, асар муаллифлари икки жилд, беш бўлим, йигирмадан ортиқ бобдан иборат китобда тайёрланган бу дарслик янги ҳуқуқий маданият назарияси фанини яратдилар. Бу фан давлат сиёсатининг муҳим йўналиши эканлиги ва бошқа ҳуқуқий фан ва юридик таълим учун назарий аҳамият касб этганлигини асослаб беришга интилганлар. Шу мақсадда «улар ҳозирги замон асосий ҳуқуқлар тизимларини таҳлил қилганлар. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ҳуқуқий маданияти, қонунга итоаткорлик ва ҳуқуқий тарбия, судлов ҳуқуқий маданияти ҳамда ёшлар ҳуқуқий маданияти ва тарбиясига оид муаммолар таҳлил этилади.

Китобда тарбия ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг ҳуқуқий маданиятини шакллантириш каби муаммолар кўтарилади.

Асарда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида»ги (1997 й. 25 июнь) Фармонга алоҳида аҳамият берилган.

Муаллифлар ўз дарсликларида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг бир қанча қарорларини илова қилишган. Бу усул тингловчи шу фанни ўзлаштиришини янада осонлаштиради.

Дарслик ўз вақтида чоп этилган бўлиб, ҳозирги талабга жавоб бериши билан бирга келажакда қилиниши зарур ишлар учун дастуриламал ролини ўтайди. У барча давлат органлари, давлат, хорижий ва хусусий корхоналар, муассасалар, уларнинг мансабдор шахслари, жамоат бирлашмалари фаолияти учун ҳам қўлланма қилиб олинса бўлади, деб ўйлайман.

Мириной ФАЙЗИЕВ,
ЎзФА фалсафа ва ҳуқуқ институти бош илмий ходими, юридик фанлари доктори, профессор.

МАЪНАВИЯТ ҲАМ МАФКУРА

Бу «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилик маркази бошқарувининг яқинда бўлиб ўтган кенгайтирилган йиғинида алоҳида таъкидланди. Унда Президентимиз Ислом Каримовнинг «Тафаккур» журнали бош муҳаррири саволларига жавобларида илгари сурилган янгича фикр ва қарашларни маънавий ҳаётимизга татбиқ этиш, улар моҳиятини халқимиз онг-шуурига етказиш масалалари атрофлича муҳокама қилинди ва бу борадаги муайян вазифалар белгиланди.

Сўзга чиққанлар Президентимизнинг **«Ғояга қарши фақат ғоя, фикрга қарши фақат фикр, жаҳолатга қарши фақат маърифат билан баҳсга киришиш, олишиш мумкин»**, — деган фикрини қувватлаб, ҳар қандай ғайри кучга қарши курашда, халққа, миллатга тўғри, ҳаққоний қараш, илғор ғояларни тарғиб этишда «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази асосий ташкилотчи ва ташаббускор бўлишини таъкидладилар.

Марказ раҳбари Н. Аминов, жумладан, шу йилнинг олти ойи мобайнида эришилган ютуқлар ва йўл қўйилган айрим камчиликларга тўхталди. Шунингдек, у мамлакатимизнинг баъзи бир туманларида «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази бўлими ходимлари учун махсус штатлар ажратилмаганлиги натижасида улар хўжалик ҳисобидан тушган маблағларгагина кўз тикиб қолганлиги иш савиясига салбий таъсир қилаётганини айтиб ўтди.

Профессор Н. Комиловнинг фикрича, марказ кўпроқ телевидениеда ўз кўрсатувлари билан чиқиши керак. Сўнгги йилларда шундай ажойиб фикрлайдиган ёшлар ўсиб-улғайдики, уларни «Тафаккур» журнали теварагига уюштириш, уларга минбар бериш, уларни тинглаш керак. Шу тариқа ёшларимизда янгича тафаккур шакллана боради. Акс ҳолда, улғаяётган авлод турли чет эл таъсирларига берилиб қолиши ҳеч гап эмас.

Фарзандларимизга тўғри ғоялар бериб, уларни мамлакатимиз дўсту душманларидан огоҳ этиш, уларда юртимиз хавфсизлиги ва элимиз осойишталиги учун масъулият ҳиссини кучайтириш ҳам маънавиятчиларнинг бевосита вазифасига киради, деди нотиқ.

Халқимиз маънавий даражасини юксалтириш, фуқаролар ўртасида тўғри тарғибот ва ташвиқот ишлари олиб бориш борасида ҳам марказ анча ишларни амалга оширди. Айрим вилоятларда «Маънавият кунлари» ўтказилди, маҳаллаларда маънавий-маърифий ишларнинг аҳволини ўрганишда фаол иштирок этилди.

— Шундай экан, — деди Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, — ёзувчилар билан маънавиятчиларнинг вазифаси уйғун ва биз бундан буён «Маънавият ва маърифат» маркази билан Ёзувчилар уюшмаси ҳамкорлигини янада кучайтиришимиз керак.

Х. Султоновнинг фикрича, Ўзбекистондан «Умид» жамғармаси орқали чет элларга бориб ўқиб келаётган талабаларнинг маънавий дунёси, тафаккури нималарга қодирлигини аниқлаш, улар билан суҳбатда бўлиш «Маънавият ва маърифат» марказининг ҳам муҳим юмушларидан саналади. Ёки бўлмаса, театрларимизда саҳналаштирилаётган янги асарларни, улардаги ролларнинг санъаткорлар томонидан қандай ўйналганлигини муҳокама қилишни уюштириш марказ олдидаги вазифа ҳисобланади.

Х. Тўхтабоев, И. Ғафуров, А. Жалолов, Ш. Ёрматовлар сўзга чиқдилар ҳамда марказ қошида ёш тадқиқотчи ўсмирлар билан ишлаш гуруҳини ташкил этиш, олий ўқув юртларининг гуманитар факультетларида маънавият йўналиши бўйича мутахассислар тайёрлашни йўлга қўйиш ва шу каби таклифларни ўртага ташладилар. Йиғинда марказ ҳузурида тарғибот-ташвиқот ишларини мувофиқлаштирувчи кенгаш тузишга келишиб олинди.

Зиёда ҒАФФОРОВА.

ТАЛАБАЛАР СПЕКТАКЛИ ПОЙТАХТ ТЕАТРИДА

Аброр Ҳидоятов номидаги давлат драма театрида намойиш этилган спектакл... Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетини битирувчиларининг ихтисосини баҳолайдиган ўзига хос синов бўлди.

Театр режиссёри А. Олтинбеков билан олий ўқув юрти роман тиллари филологияси кафедраси мудири Л. Абдушукурова Ж. Мольернинг «Оқсуяклар ўртасига тушиб қолган меҳмон» пьесасини саҳналаштирди. Спектаклдаги барча асосий ролларни университетнинг сўнгги курс талабалари француз тилида ижро этди.

Премьерага келган томошабинлар орасида Ўзбекистонда ишлаётган француз дипломатлари, тадбиркорлари ҳам бор эди. Улар ҳаваскор артистлар француз тилини яхши билишини таъкидлашди. Бу — университет ўқитувчилари меҳнатига берилган муносиб баҳодир. Олий ўқув юртини битирувчиларнинг кўпчилиги хорижий тилни мукаммал билади. Бинобарин, энди уларнинг ишга жойлашишида муаммо бўлмайди.

Ҳаваскорлар труппаси бу спектаклни Самарқандда ҳам намойиш этди. Спектакл бу ердаги хорижий тиллар институти талабаларида ҳам катта таассурот қолдирди.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

ШИЛИҚАБИЛИК
ҲАЖВИЯ

Икки қўлини боғкурси суянчиғига ярадор турнанинг қанотларидек ёйиб олган домла Сўзпардозий қаршисидаги Улуғбек ҳайкалига даҳолик талашаётгандек чимрилиб тикилганича миқ этмай ўтирарди. Луғатхўжаев эса кенг олачипор костюми ичида товуқдек типирчилаб, ҳануз бидирбидир қилишда давом этарди:

— Кейинги ойларда юз хил луғатларни титкилаб куним ўтди. Повулғон деган қишлоқнинг номи нимадан келиб чиққанини аниқлаш устида кўп бош қотирдим. Баъзи олимчаларимизнинг бу борадаги тахминлари мени қониқтирмайди.

Луғатхўжаев ўз раҳнамоси бўлмиш домла Сўзпардозийнинг издошларини «олим», қолганларини «олимчалар» деб атар, бу иборалар устозга ҳам мақбуллигини ҳар сафар унинг юз ифодаларидан яққол сезиб турарди.

— Повулғон, Пунгон каби жойларнинг номи мўғулчада соқчилар қўрғони маъносини англатади, деган қарашларга мендаям шубҳа бор, — Улуғбекка гапираётгандек сўз қотди домла Сўзпардозий. — Баҳсли фикр бу. Ҳарқалай, бирон янгироқ талқин топдингми?

Луғатхўжаев айни шу саволни кўпдан орзиқиб кутгандек, шоша-пиша бош қимирлатди:

— Топдим, устоз, топдим. Ишончим комил, бу қишлоқ Русия ҳукмдори бўлган Павел Биринчи, ёинки Павел Иккинчининг шарафига қурилган. Табиийки, номини ўзбекчалаштириб, Павелжон деб аташган. Бора-бора, шевада Повулғон бўлиб кетган.

Бу гапни эшитиб, домла Сўзпардозий бирдан тутақиб кетди. Павеллар ҳукмронлиги даврида Туркистон Русиянинг таъсирида бўлмаганини айтиб, шу оддийгина мантиқни назардан қочирғани учун шогирдини астойдил қизартирди. Шогирдлари орасида шу Луғатхўжаев сал бесаранжомроқ чиқди. Бухоронинг номи ўрисчадаги «бугорок» сўзидан келиб чиқмаганмикан, деб илгариям ҳаммага кулки бўлганиди. Мана, яна қовун тушурмоқчи.

— Нима бўлгандаям устозингман, — деб ўпкаланди домла Сўзпардозий. — Сенга уриладиган қамчининг учи мениям тимдалаб ўтади.

— Узр, устоз... Сиз доим ҳақсиз...

Жазирама бўлишига қарамай, бошига қашқартелпакни бостириб, эгнига узун камзул кийган қария вош-вошлаганича келиб, боғкурсининг четроғига тарвайди. Қўлидаги белвоғда елпинаётиб: «Бай-байбай, шунақаям дим бўладими ҳаво», дея ўзича шикоятланди. Сўнг Луғатхўжаевга юзланиб сўради:

— Бир нарсани қидириб келувдим. Шилиқабилиқ қаерда сотилишини билмайсизми, иним?

Луғатхўжаевнинг энсаси қотди.

— Нима?!

— Шилиқабилиқ керак бўпқолувди.

— Бунақа нарсани эшитмаганман.

Луғатхўжаев қариядан зардали қиёфада юз буриб, оламшумул илмий суҳбат қаерда бўлиниб қолганини эслашга уринаётганида, устозининг: «Повулғондан бошқа жойларнинг устидаям ишлаб кўрдингми?» — деган саволи жонига оро кирди.

— Бўка масаласидаям жиддий изландим, — ҳисобот берди у. — Буям ниҳоятда улкан муаммо туғдирди. Асотирларда битилишича, бу ўрам қадимда сон-саноқсиз булоқлар чиқиб ётган ўта захкаш ерлар бўлган. Арабчадаги «бико» сўзи булоқни англатишини ҳисобга олсак...

— Яна янглишаяпсан, Луғатхўжаев, яна янглишаяпсан, — дея унинг сўзини кесди домла Сўзпардозий. — Менимча, бу ном форсийдаги...

— Ие! Қанақа форсий? Қанақа арабий? — кутилмаганда эски саккизинчи калиши билан суҳбатга суқилиб кирди қария. — Сувга бўкиб ётган зах ерларни далачилар «бўкак» дейишади. Бўка худди шундан келиб чиққан.

Иккала олим бир зум сўррайиб қолишди. Қирпиликда тажрибаси анчайин ортиқ бўлган домла Сўзпардозий ўзини тезроқ ўнглаб олди. Қарияга тамтамланганича қия боқиб, лабининг четидан сўз учирди:

— Биз олим одамлармиз, тақсир. Ишимизга аралашманг.

— Олим бўлсаларинг, ҳадеб бошқа тилдаги китобларни пайпасламасдан, ўзбекчаниям ўрганинглар-да, — бўш келмади қария ҳам.

Луғатхўжаевнинг жиззакилиги қўзиди:

— Қизиқ экансиз-ку, отахон! Сизга ўхшаган омиларнинг тўпори шевасига ёпишволсак, олимлигимиз қаёқда қолди? — сўнг устозига қараб тиржайди. — Буларга қўйиб берсак, Тўйтепаниям туркийча дейишдан тойишмайди.

— Ие, ҳали Тўйтепаям ўзбекчамасми? — савол берди қария, бирдан кўзлари олайиб.

— Ўзбекчамас! — эътирозга ўрин йўқ дегандек тиззасига шап эткизиб урди Луғатхўжаев. — Очиғи, ўзимам буни ўзбекча деб юрардим. Лекин, яқинда испанча сўзлар луғатини варақлаётиб...

— Луғатхўжаев! — ўшқиргудек бир тарзда яна унинг сўзини бўлди устози. — Кимга уқтираяпсан? Нимани исботламоқчисан бу чолга!? — кейин қарияга тумтайиб тикилди. — Хуллас, ўзларига нима керагиди?

— Айтдим-ку шилиқабилиқ керак деб, — жавоб қилди қария. — Шундоқ шлўмбадан ўтиб сўрасангиз, ҳамма айтиб беради дейишганиди.

Луғатхўжаевнинг тағин энсаси қотиб: «Шлўмба нима?» — деб сўради. Қария: «Ҳу ана, турибди-ку», дея бармоғида темирйўл шлагбаумини кўрсатди. Луғатхўжаев кинояли кулиб қўйгач: «У нарса шлўмбамас, шлагбаум. Немисча сўз», деб яна бир бор ўз илмини намойишлаган бўлди.

— Агар гирмониялик олимларинг зўр бўлса, ўзбекчадаги «шлўмба» немисчадаги «шлагбаум»дан келиб чиққанини исботлаб берсин, — хирракиланиб, ўз сўзида туриб олди қария. — Биз эшикка орқадан тираб қўйиладиган таёқни танба деймиз. Шундан кўриниб турибдики, эшикни тўсадиган таёқ — танба, темирйўлни тўсадиган таёқ — шлўм-ба! Бурушта китоб титкиламасдан, маҳалла-куйгаям аралашиб туринглар. Масалан, шилиқабилиқ нималигини маҳалламизда ёш болаям билади. Икковинг анқайганингча елка қисасан, холос.

Бу сўз Луғатхўжаевнинг ҳамиятига тегдими, бирдан фиғони фалакка чиқди. Қариянинг бўғзига чанг солишдан ўзини зўрға тийиб: «Ўша лаънати шилиқабилиқ нима ўзи? Кўриниши қанақа?!» — деб уввос солди. Қария унинг жазавасига писандсиз боқиб, шилиқабилиқ деган нарса дувол қилиб уриладиган каттакон, лекин енгилгина ғишт эканлигини тушунтиришга киришди.

— Э-э, шлакоблок демайсизми, тақсир, — қарияга бурнининг учидан боқди домла Сўзпардозий. — Анави узун бинони айланиб ўтиб, ўнгроққа қараб юрсангиз шлакоблок чиқарадиган кичик корхона бор.

— Одамни чалғитиб, нуқул шилиқабилиқ дейсиз! — аразлаган боладек остки лабини буриштирди Луғатхўжаев.

— Шилиқабилиқ-да! — ўрнидан туракан, яна ўзиникини маъқуллади қария. — Шилиқ эткизиб дуволга боссанг, билиқ этиб лойга ёпишади. Шуниям билмаганингдан кейин...

Қария, сатқайи олимлик сенларга, деган маънода қўл силтаб қўйиб, бешиктерватардек ларзанглаганича йўлга тушди.

— Шилиқабилиқ, шилиқабилиқ деявериб, калланиям шилиқабилиқ қипкетди бу чол, — дея ўзича ғудурлади Луғатхўжаев, қариянинг ортидан хўмрайиб боқаркан.

Домла Сўзпардозий эса, бу паллада чуқур ўйга чўмганди. «Қариянинг Бўка хусусидаги гапларида жон бор, — дея ичида мулоҳаза юритаётганди у. — Бу топилмани матбуотда тезроқ эълон қилвормасам бўлмайди. Акс ҳолда, анави ипирисқи оғзимдагини илиб кетади».

Домла Сўзпардозий шумшук шогирдининг кўзларига бир муддат синчков тикилиб тургач, фармон оҳангида деди:

— Сен бола асосий мақсаддан чалғима. Повулғоннинг устида янаям қаттиқроқ ишлаб кўр. Тушунарлими?!

— Тушундим, устоз... Сиз доим ҳақсиз...

Луғатхўжаев тилида шундай деди-ю, дилида бошқа гап кечди. «Оббо, қари туллаг-ей! — деб ўйлади у. — Билсамбилмасам, мени эски ишга алаҳситиб қўйиб, Бўка ҳақидаги янгиликни ўзи каппа отмоқчи. Ҳозироқ радиога чопганим бўлсин...»

Анвар ОБИДЖОН.

Гул терати
гулюзлар
Гулми улар
чиройли?
Қароғида қирқ
юлдуз
Чеҳралари
минг ойли.

Гулдай қалқиб
кўнгиллар
Сирли ишва
этарлар...
Гулдай-гулдай
сингиллар
Дил боғидан
ўтарлар.

А. ТЎРАЕВ
(ЎзА) сурат-лавҳаси.

ОБ-ҲАВО

Гидрометеорология Бош бошқармасининг хабар беришича, 24 июнда Қорақалпоғистонда, Хоразм, Бухоро ва Навоий вилоятларида ҳаво бироз булутли бўлади, кечаси 20-25, кундузи 35-40 даража иссиқ бўлади.

Қолган ҳудудларда ҳаво ўзгариб туради, айрим туманларда қисқа муддатли ёмғир ёғиши ва момақалдироқ бўлиши мумкин. Момақалдироқ пайтида шамол кучайиб, тезлиги секундига 15-20 метрга етади.

Самарқанд, Жиззах, Сирдарё ва Тошкент вилоятларида кечаси 18-23, кундузи 32-37 даража иссиқ бўлади. Пойтахт вилоятининг тоғли туманларида кечаси 12-17, кундузи 23-28 даража иссиқ бўлади.

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида кечаси 18-23, кундузи 34-39 даража иссиқ бўлади. Фарғона водийси вилоятларида кечаси 18-23, кундузи 31-36 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда момақалдироқ пайтида шамолнинг тезлиги секундига 15-17 метрга етиши мумкин. Кечаси 20-22, кундузи 34-36 даража иссиқ бўлади.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АҲОЛИСИ ВА ТАДБИРКОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА !

"ТОШБОЗОРТАЙЁРЛОВСАВДО"

Уюшмасига қарашли “2-сон Давлат мева - сабзовот тайёрлов савдо корхонаси” қошида барча қулайликларга эга бўлган гўшт ва гўшт маҳсулотлари, сабзавот ва мевалар улгуржи савдо-сотиқ бозори ташкил қилинди.

Алоҳида совутгич омборхоналари, кенг очиқ ва ёпиқ майдонлар Сизнинг манфаатларингизга тўлиқ хизмат қилади. Юк транспорт воситалари туриши ва қатнови учун барча шароитлар ҳамда аҳолига маиший хизмат турлари ташкил қилинган.

748

Манзил: Тошкент ш., Сергели тумани, Венгерская кўчаси, 59 уй. Тошкент халқа кўчасидан Аэропортга кириш йўлида.

СОҒЛОМ БЎЛАЙ ДЕСАНГИЗ

Анъана бўйича пойтахтнинг бош майдони — Мустақиллик майдонида олимпияча югуриш куни ўтказилди, гиёҳвандликка қарши кураш ва соғлом турмуш тарзига бағишланган бу тадбирда республикамиз аҳолисидан 2 мингдан ортиқ киши иштирок этди.

— Мен олимпияча югуришда ҳар йили иштирок этаман, — деди 800 метр масофага югуриш ғолиби, 71 яшар Виталий Филиппович Ковригин, — бу соғлом, бақувват бўлишга ёрдам берибгина қолмайди, югуриш йўлкасида тенгдошларим билан ҳам учрашаман.

Олимпияча югуриш куни ихлосмандлари йил сайин кўпаймоқда. Республика Миллий олимпия қўмитаси ва енгил атлетика федерацияси бош ҳомий — “Кока-кола” фирмаси билан биргаликда бу спорт байрамини ташкилий жиҳатдан юксак даражада ўтказмоқда.

Бу йил олимпияча югуриш куни, айниқса яхши ташкил этилди, унда мамлакатимизда ишлаётган кўпгина элчихоналарнинг вакиллари ҳам иштирок этди.

Мусобақа ғолиблари ва совриндорлари қимматбаҳо совғалар ва фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди.

СПОРТ

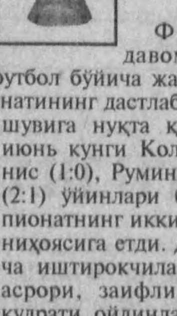

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИДА

«FrancE-98»: ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЎЙИНЛАР ОЛДИНДА

Францияда давом этаётган футбол бўйича жаҳон чемпионатининг дастлабки 32 учрашувига нуқта қўйилди. 22 июнь кунги Колумбия—Тунис (1:0), Румининя—Англия (2:1) ўйинлари билан чемпионатнинг иккинчи тури ўз ниҳоясига етди. Демак, барча иштирокчиларнинг сир-асрори, заифлиги-ю, куч-қудрати ойдинлашиб бўлди ҳисоб. Бутун дунёда севиб ўйналадиган футболни кашф этган инглизлар, юқори ўйин савияси, юксак маҳорат ҳамда шон-шуҳрат борасида оламни забт этган испанлар, 1990 йилги жаҳон чемпионатида катта ҳурмат қозонган камерунликлар, болгарлар, бельгияликлар бу йил нимагадир илгариги чемпионатлардагидек ўйин кўрсата олмаяптилар.

Гуруҳларга эътибор қиладиган бўлсак, Аргентина терма командаси энг кучсиз рақибларга дуч бўлган. Улар бундан тўғри ва меъёрдагидек фойдалана билдилар. Италия терма командаси ҳам чемпионат бошлангунга қадар нисбатан кучсиз гуруҳга тушганидан мамнун эдилар. Бироқ чилиликлар дастлабки учрашувдаёқ ушбу гуруҳда италянлар учун осон бўлмаслигини исбот этдилар. Шунингдек, футбол мутахассислари «Е» гуруҳида Голландия якка пешқадам бўлади деб тахмин қилишаётган эди. Аммо улар яна бир марта янглишдилар. Бельгия терма командасининг мустаҳкам ҳимояси Денис Беркампга ҳамда Эдгар Давидсга ҳам изн бермади ва Голландия Германияга ўхшаб, икки учрашувда 4 очкога эга бўлди. Натижада гуруҳ голибини аниқлаш яна бироз суриладиган кўринади.

Умуман олганда, «Франция-98» учрашувлари унинг ҳар бир қатнашчиси учун алоҳида аҳамият касб этган ҳолда кутилмаган натижаларга бой бўлмоқда. Айниқса, Испания терма командасининг нигерияликлардан, темир қонунли Англия футболчиларининг румининяликлардан мағлуб бўлиши, Германия-Югославия терма командаларининг дуранг ўйнаши кўпчилик ишқибозу мутахассисларни ташвишлантириб қўйди.

Жаҳон чемпионати давомида энг паст кўрсаткич бевосита Осиё терма командалари билан боғлиқ. Саудия Арабистони, Жанубий Корея, Япония ва Эрон терма командалари ҳаммаси бўлиб ўтказган саккиз учрашув мобайнида рақиблари дарвозасига бор-йўғи уч тўп киритган ҳолда ўз дарвозаларидан 17 тўп ўтказиб юбордилар. Шулардан биргина Эрон терма командаси 1/8 босқичга чиқиш имкониятига қисман эга бўлиб турибди. Кейинги турда улар машҳур Германия терма командаси билан куч синашадилар. Ҳамма билади, немисларни ютиш осон иш эмас, ўз ўрнида кейинги босқичга чиқиш учун эронликларга фақатгина йирик ҳисобдаги ғалаба зарур.

«Франция-98»да ҳар галгидек Лотин Америкаси мамлакатлари ўз мухлисларини ҳаддан ташқари хушнуд этмоқдалар. Бразилия, Аргентина, Чили терма командалари нақадар кучли эканлиги ўз исботини топмоқда. Шу жумладан, Мексика, Колумбия, Парагвай футболчилари ҳам қитъа устунлигини таъминлашга муносиб ҳисса қўшмоқда. Африка қитъасини олиб қарайдиган бўлсак, сўзсиз нигерияликларга ҳамма тан берди. Улар муддатидан олдин 1/8 финал йўлланмасини қўлга киритдилар. Ушбу қитъа футболчилари жами ўнта учрашувда рақиблари дарвозасига 8 тўп киритдилар. Ўз дарвозаларидан эса 17 тўп ўтказиб юборишди.

Хулоса қилиб айтганда, ўтган 32 учрашув давомида Европанинг 13 командаси жами 41 очко тўплади. Лотин Америкасининг етти мамлакати футболчилари эса 20 очкога эга бўлишди. Африкаликларда 9 та, осиёликларда 3 очко бор. Кўриб турганингиздек, умумий ҳисобда энг яхши натижага Европа ва Лотин Америкаси футболчилари эришган.

Ҳали чемпионатнинг яна 32 учрашуви олдинда турибди. Совринли ўринлар кимларга насиб этиши тўғрисида аниқроқ тўхтамга келишга бироз вақт бор. Қисқаси, бундан кейинги ўйинлар ҳамда эришилажак натижалар ҳаммасини ўз ўрнига қўйиши табиий. Бас шундай экан, келинг, қолган учрашувларни ҳам сабр ва мароқ билан кузатайлик.

Нормурод МУСОМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ЎСИМЛИК МОДДАЛАРИ КИМЁСИ ИНСТИТУТИ

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича лаборатория мудирлиги учун бўш лавозимларга танлов эълон қилади.

1. Синтетик препаратлар технологияси лабораторияси - 02.00.03 - Органик кимё (техника фанлари доктори ва техника фанлари номзоди).

2. Лигнин кимёси лабораторияси - 02.00.10 - Биоорганик кимё, табиий ва физиологик фаол моддалар кимёси (кимё фанлари доктори ва кимё фанлари номзоди).

3. Фармакология лабораторияси - 14.00.25 - фармакология (тиббиёт фанлари доктори ва тиббиёт фанлари номзоди).

Танловда қатнашиш учун эълон чоп этилган кундан бошлаб бир ой муддатда ҳужжатлар қабул қилинади.

Манзилимиз: Тошкент ш., 70, акад. Ҳ. Абдуллаев кўчаси, 77 уй. Телефонлар: 162-72-85, 162-59-13.

723

ЎРФА Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти жамоаси институт ўсимликлар хусусий ва амалий генетикаси лабораториясининг мудири, биология фанлари доктори Миратҳам Абзаловга қизи
ГУЛБАҲОРнинг
бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Ўзэлектросаноат» ассоциацияси ва «Телерадиохизмат» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси бошқарувлари «Телерадиохизмат» ХИЧБ бош директори Рауф Фаттоҳович Қодировга волидаи муҳтарамаси
Соҳиба ая ШАМСИЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдирадилар.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 096, 34565 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва оператор Сергей ЛУКИН томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров.
Навбатчи — Ғ. Шермуҳаммад.
Мусаҳҳиҳ — Ф. Усмонов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти—21.00 *Босишга топширилди: 22.35* 1 2 3 4 5 6